"משואה" תל - יצחק
ארכיון
ארכיון אישי 334 / 23 / A
מצאי: 4853
מחשב: 107446
סריקה:
מצאי כללי:

תחילת תיק
66

משלוחנו של פרופ' דב לוין

פרטיזנה אונגר - נחמן דושנסקי 9 עמודים

משלוחו/ [illegible] של דב לוין
נחמן דושנסקי

דער ארייַנפיר מיינער צו דעם ארטיקל, האט די רעדאקציע פון "פארווערטס" כמעט ווי ארויסגענומען, און ווייטער א ביסל פארקירצט. איך גיב דא דעם אריינפיר אין מיין אויסלייגונג. נחמן.

אידן פון "חוץ-לארץ" און דער אויפקום, פארשטארקונג פון מדינת ישראל.

מיין ציל איז פארברייטערן, קאנקרעטיזירן און דערביי נאך א מאל אונטערשטרייכן די וויכטיקייט פון די טעמע וואס דוד ראזענטאל, איז זיין ארטיקל מיט אן ענלעכן קעפל, האט אנגערירט אין "פארווערטס" פון 2-טן יוני 1995.

מיט רעכט שרייבט דער אויטאר, דאס דער אויפקום פון ישראל האט באוויזן ווי וויכטיק עס איז די עקזיסטענץ פון אונזער מדינת פארן זעלבסט-רעספעקט און זיכער פון אלע אידן אין דער וועלט. דערפאר האט ער ווי ער שרייבט, בקיצור אנגעוואוויזן "געציילטע פאקטן פון דער אידישער וועלט-סאלידאריטעט מיט ארץ ישראל". ער דערמאנט דערביי נאר די אידן פון אמעריקע, ענגלאנד, קאנאדע און דרום-אפריקע.

פרוביר איך, אף וויפל איך ווייס, אפמערקן אויך דאס אנטייל פון דעם טייל גלות-אידנטום, וואס איז געבליבן נאכן לעצטן וועלט קריג הינטערן אייזערנעם פארהאנג, ביי גאר שווערע באדינגונגען. גאר ניט קוקנדיק אף די שוועריקייטן, האבן אידן פון פוילן, ליטע, רומעניע, טשעכאסלאוואקיע, פון געוועזענער ססר און פון געוויסע אראבישע לענדער, אויך אריינגעטראגן זייער בושטייער אין אויפקום און פארשטארקונג פון מדינת ישראל.

עס שטייט מיר נאך ביז היינט פאר די אויגן, די שווערע לאגע פון די ביסל אידן, צום ביישפיל אין ליטע, וואס זיינען לעבן געבליבן אין די אקארשט באפרייטע פון נאציזם שטיוול געביטן. אונז אלעמען, די געקומענע מיט די רויטע ארמיי אידן און די ביסעלע אידן געראטעוועטע פון שואה, האט באדארפט דאס וואס מיר זיינען אידן, די פרייד פון היטלערס מפלה, נאר אויך דער צארן און פארדרוס צוליב אונזערע פארניכטעטע טאטע-מאמעס, גאנצע פאמיליעס.

אויסער דאס, זיינען פון דעם, מיין ארטיקל דורך די רעדאקציע "פארווערטס" ארויסגענומען געווארן נאך דריי (3) פונקטן, וועגן:

– דעם איד רודאלף סלאנסקי, כאטש א פירער פון די קאמוניסטן אין טשעכאסלאוואקיע, האט אין די יארן 1947–1948 געליפערט געווער און קריגס-אעראפלאנען קיין ישראל. מיר ווייסן ווי דאס האט דאן געהאלפן די אידן אין ישראל אין זייער קאמף פאר ירושלים. סלאנסקי האט באצאלט פאר דעריין, ביי סטאלינס צייטן, מיט זיין לעבן.

– די גרופע אידישע אקטיוויסטן פון די באלטישע לענדער (בראש מיט קוזנעצאוון) וועלנדיק אנקומען פון לענינגראד אין ישראל, ריזיקירנדיק מיט זייער לעבן און פרייהייט, האבן ניט ווילנדיק אויפגעדעקט די פראוואקאציעס פון ק.ג.ב. (געווען באצייטנס אינפארמירט, נאר איגנאצענירט די אפעראציע - לויט זייער קאד "סוואדבא" חתונה - ניט אפגעשטעלט איר) און דער משפט מיט די טויט אורטיילן האט אויפגערודערט די וועלט קעגן ססר און אויך אויפגעהויבן די מוט פון די אידן אין ססר.

– די ניט געלייזטע פרשה פון דזשאנאטאן פאלארד.

קען זיין אז איך בין נאיוו? זייט געזונט – נחמן ד.נאכמאנאוויטש

DOV LEVIN

מאת: Abraham Larwe [larwe@bezeqint.net]
נשלח: יום שני 21 ספטמבר 2009 18:33
אל: Dov Levin
נושא: Nachman Dushansky

Nachman Dushansky

The man accused by the Lithuanian justice organs of participating in a massacre of local political prisoners before the retreat of the Soviet army from the country in June 1941.

Nachman Dushansky, born in 1915 was one of five children of Frieda and Noach Dushansky Noach, his father, a veteran of the First World War, almost totally blinded during a gas attack in one of the battles, settled in Shiauliai after the war. Because of his blindness he had a hard time caring for his family and they were very poor.
Nachman attended a "cheder" where he received a basic education but was forced at the age of 13 to go to work at a local factory to supplement the meager family income. At the age of fourteen he became involved in clandestine communist activities. At the age of 16 he was arrested by the authorities and, as a minor jailed for a short period of time and released.
At the age of seventeen he was arrested again and sentenced to six years in jail.
He was released from jail by the Soviet occupational forces in 1940 and went to work. At the end of that year he was drafted into the Soviet Army and, since being a member of the Communist party from 1938 was assigned to a unit of the N.K.V.D.
During the War he participated in many battles against the Nazi invaders and reached Vilnius and Kaunas in 1944 where he was confronted with the fact that, except for his brother Jacob, his whole family perished in the Holocaust.
He advanced in the hierarchy of the security forces and reached a high rank.
He participated in battles against the Lithuanian resistance units to the occupying regime. Most of those resistance units called "zhaliukai", were hiding in the forests, were supported by the rural population and committed many murders against Soviet supporters, troops and any surviving Jew they could find.
Many of them participated in the uprising against the Soviet forces in June 1941 and were shooting at the retreating Soviet troops killing many of them.
Among the "zhaliukai" were many mass murderers who participated in the annihilation of the Jewish community of Lithuania and all were afraid of Soviet revenge.
The fight against the Lithuanian resistance was led by a Soviet general, security forces and many Lithuanian collaborators of higher rank than Dushansky yet only he was pointed out as an enemy, committing crimes against the Lithuanian population.
Many of the Lithuanian collaborators are even today taking up important Government positions and none of them is accused of the crimes the Lithuanian establishment is trying to unjustly ascribe to the only Jew they could find.
This blatantly anti-Semitic move proves that nothing has changed. Hating Jews in Lithuania is as widespread and virulent as ever.
On returning to Lithuania, after experiencing the reality of Stalin's murderous regime Nachman's ideological commitment weakened and he became committed to helping the remnants of the Jewish community to flee to the West.
In 1945 three loaded trucks taking fleeing Jews from Vilnius to Poland on the pretext that they were Polish citizens, were stopped at the border by Soviet security forces.
There was shooting and a girl, a survivor of the Shiauliai Ghetto, Dvora Bod was killed. Some of the

potential escapees dispersed but quite a few were arrested. Nachman did all he could to free them and eventually most of them escaped to Poland and then to Israel and the West.
Nachman's commitment to Jewish causes was evident from the day he returned to Lithuania, He married Tamara Shapiro, a girl from Shiauliai and had an only daughter Esther who emigrated in 1987 and is now living in Israel.
Nachman retired in 1960. His beloved wife Tamara died in 1987. Nachman left the country of the Jewish bloodbath in 1989 and joined his daughter in Israel.
He was active, wrote many articles and participated in community activities.
He died on the 16th of February 2008.
This is the man accused of murdering jailed Lithuanian prisoners in the Rainiai forest in 1941 in spite of the fact that he was vacationing at that time in the Crimea.
There is apparently no limit to Lithuanian contemptible machinations.

Abe Larwe
May 6, 2009

No virus found in this incoming message.
Checked by AVG - www.avg.com
Version: 8.5.409 / Virus Database: 270.13.111/2386 - Release Date: 09/21/09 05:51:00

Copyright © 2001-2009 Shanghai Daily Publishing House

dov levin

מאת: Abraham Larwe [larwe@bezeqint.net]
נשלח: יום שני 21 ספטמבר 2009 17:33
אל: Dov Levin
נושא: Nachman Dushansky

Nachman Dushansky

The man accused by the Lithuanian justice organs of participating in a massacre of local political prisoners before the retreat of the Soviet army from the country in June 1941.

Nachman Dushansky, born in 1915 was one of five children of Frieda and Noach Dushansky
Noach, his father, a veteran of the First World War, almost totally blinded during a gas attack in one of the battles, settled in Shiauliai after the war. Because of his blindness he had a hard time caring for his family and they were very poor.
Nachman attended a "cheder" where he received a basic education but was forced at the age of 13 to go to work at a local factory to supplement the meager family income. At the age of fourteen he became involved in clandestine communist activities. At the age of 16 he was arrested by the authorities and, as a minor jailed for a short period of time and released.
At the age of seventeen he was arrested again and sentenced to six years in jail.
He was released from jail by the Soviet occupational forces in 1940 and went to work. At the end of that year he was drafted into the Soviet Army and, since being a member of the Communist party from 1938 was assigned to a unit of the N.K.V.D.
During the War he participated in many battles against the Nazi invaders and reached Vilnius and Kaunas in 1944 where he was confronted with the fact that, except for his brother Jacob, his whole family perished in the Holocaust.
He advanced in the hierarchy of the security forces and reached a high rank.
He participated in battles against the Lithuanian resistance units to the occupying regime. Most of those resistance units called "zhaliukai", were hiding in the forests, were supported by the rural population and committed many murders against Soviet supporters, troops and any surviving Jew they could find.
Many of them participated in the uprising against the Soviet forces in June 1941 and were shooting at the retreating Soviet troops killing many of them.
Among the "zhaliukai" were many mass murderers who participated in the annihilation of the Jewish community of Lithuania and all were afraid of Soviet revenge.
The fight against the Lithuanian resistance was led by a Soviet general, security forces and many Lithuanian collaborators of higher rank than Dushansky yet only he was pointed out as an enemy, committing crimes against the Lithuanian population.
Many of the Lithuanian collaborators are even today taking up important Government positions and none of them is accused of the crimes the Lithuanian establishment is trying to unjustly ascribe to the only Jew they could find.
This blatantly anti-Semitic move proves that nothing has changed. Hating Jews in Lithuania is as widespread and virulent as ever.
On returning to Lithuania, after experiencing the reality of Stalin's murderous regime Nachman's ideological commitment weakened and he became committed to helping the remnants of the Jewish community to flee to the West.
In 1945 three loaded trucks taking fleeing Jews from Vilnius to Poland on the pretext that they were Polish citizens, were stopped at the border by Soviet security forces.
There was shooting and a girl, a survivor of the Shiauliai Ghetto, Dvora Bod was killed. Some of the

potential escapees dispersed but quite a few were arrested. Nachman did all he could to free them and eventually most of them escaped to Poland and then to Israel and the West.
Nachman's commitment to Jewish causes was evident from the day he returned to Lithuania, He married Tamara Shapiro, a girl from Shiauliai and had an only daughter Esther who emigrated in 1987 and is now living in Israel.
Nachman retired in 1960. His beloved wife Tamara died in 1987. Nachman left the country of the Jewish bloodbath in 1989 and joined his daughter in Israel.
He was active, wrote many articles and participated in community activities.
He died on the 16th of February 2008.
This is the man accused of murdering jailed Lithuanian prisoners in the Rainiai forest in 1941 in spite of the fact that he was vacationing at that time in the Crimea.
There is apparently no limit to Lithuanian contemptible machinations.

Abe Larwe
May 6, 2009

No virus found in this incoming message.
Checked by AVG - www.avg.com
Version: 8.5.409 / Virus Database: 270.13.111/2386 - Release Date: 09/21/09 05:51:00

Izraelio spaudoje – suirzimas dėl Lietuvos prašymo

Lietuvos generalinės prokuratūros prašymas išduoti Izraelyje gyvenantį Lietuvos gyventojų genocidu kaltinamą buvusį sovietinio saugumo darbuotoją Nachmaną Dušanskį sukėlė neigiamą Izraelio žiniasklaidos ir kai kurių visuomeninių organizacijų reakciją.

Didieji Izraelio dienraščiai – „Ha-Arec", „Yedioth Ahronoth" bei rusų kalba leidžiamas savaitraštis „Novosti nedeli" Lietuvos teisėtvarkos institucijas apkaltino tendencingumu.

„Ha-Arec" straipsnyje „Lietuva reikalauja" tvirtina, kad „Holokausto aukų susivienijimas dėl tokios Lietuvos pozicijos net bando paveikti Izraelio vyriausybę, reikalaudamas atšaldyti aktyvų bendradarbiavimą su šia šalimi".

Pasak laikraščio, išeivių iš Lietuvos nuomone, „reikalavimas išduoti N.Dušanskį – ne kas kita, kaip Lietuvos valdžios mėginimas atsakyti smūgiu į smūgį. Šitaip siekiama sukelti abejojimą Izraelio reikalavimo teisėtumu taisyti Lietuvoje vykdomą karo nusikaltėlių reabilitavimo politiką".

Vis dėlto, „Ha-Arec" nuomone, nepaisant kilusio erzelio, Izraelis turėtų į Lietuvos prašymą reaguoti, nepažeisdamas teisinio ir diplomatinio etiketo.

„Teisingumo ministerijos tarptautinio skyriaus vadovė Irit Koen dar pernai įteikė motyvuotą atsisakymą (apklausti N.Dušanskį. – Red.), teigdama, kad N.Dušanskis neigia jam pateikiamus kaltinimus, esama istorikų įrodymų, kad jo iš viso nebuvo Lietuvoje tuo laikotarpiu, kuris minimas kai kuriuose šaltiniuose", – rašo „Ha-Arec".

I.Koen teigia: „Lietuvoje gyvena 24 buvusio sovietinio saugumo aukšto rango pareigūnai, galėję dalyvauti N.Dušanskiui inkriminuojamuose veiksmuose, bet šiems asmenims baudžiamosios bylos neiškeltos, nepaisant to, kad savo tarnybine padėtimi ir kariniais laipsniais jie anuomet buvo viršesni už N.Dušanskį".

„Yedioth Ahronoth" publikacijoje „Lietuva Izraeliui: išduokite 81-metį, kaltinamą žmonių žudymu" rašo, kad „Lietuvoje šiuo metu esama bent 20 žmonių, dalyvavusių žudant gyventojus žydus, bet net nepatrauktų atsakomybėn".

„Novosti nedeli" praneša, kad buvęs geto kalinys ir partizanas, dabar žinomas istorikas, Jeruzalės universiteto profesorius ir holokausto memorialo „Yad Vashem" bendradarbis Dovas Levinas Lietuvos teisėtvarkos poziciją pavadino „pasibaisėtina", o S.Wiesenthalio centro Izraelio skyriaus vadovas E.Zuroffas – „nederama".

81 metų N.Dušanskis, telefonu susisiekęs su BNS korespondentu Izraelyje, savo kaltę neigė.

Pasak šio buvusio KGB darbuotojo, jis dalyvavęs „persekiojant asmenis, įtariamus žydų genocidu bei bendradarbiavimu su naciais".

Lietuvos generalinė prokuratūra keletą kartų prašė Izraelio teisingumo ministerijos apklausti N.Dušanskį kaip liudytoją, tačiau gavo neigiamą atsakymą.

Nesulaukę teisinės pagalbos iš Izraelio, tačiau surinkę pakankamai įrodymų, Lietuvos prokurorai N.Dušanskiui už akių pareiškė kaltinimus dėl 9 epizodų organizavus ir asmeniškai dalyvavus daugelyje akcijų prieš Lietuvos rezistencijos kovotojus ir civilius gyventojus.

Remdamasis prokurorų pateikta medžiaga, Vilniaus miesto 2-osios apylinkės teismas šiemet rugsėjo 28 dieną N.Dušanskiui paskyrė kardomąjį suėmimą.

Spalio 29 dieną Lietuvos generalinė prokuratūra išsiuntė prašymą į Izraelį išduoti jai N.Dušanskį. Atsakymo iš Izraelio Lietuva dar negavo.

2000 metais Izraelis pareiškė atsisakąs patenkinti Lietuvos teisinės pagalbos prašymą apklausti buvusį aukštą sovietų saugumo karininką, nes tai būtų buvusi „diskriminacija" jo atžvilgiu.

Tuomet Rygoje įsikūrusi Izraelio ambasada Baltijos valstybėms paskelbė, kad Lietuvos teisinės pagalbos prašymas buvo nedelsiant ir kruopščiai išnagrinėtas „aukščiausiu Teisingumo ministerijos lygiu" ir pasitelkus nepriklausomus ekspertus. Per svarstymus prieita prie išvados, kad Lietuvos kaltinimai N.Dušanskiui kelia „labai rimtą susirūpinimą".

Ambasada teigė, kad Izraelis turi sąrašą daugiau nei 20 lietuvių, kurie „ėjo aukštas pareigas KGB ir NKVD, dabar gyvena Lietuvoje ir kurie dalyvavo įvairiose KGB akcijose, aprašytose Lietuvos prašyme, dar aktyviau ir turėdami dar didesnius įgaliojimus nei N.Dušanskis".

„Tačiau, Izraelio žiniomis, jokių procesinių veiksmų prieš šiuos lietuvius nepradėta, nors jie yra Lietuvos jurisdikcijoje", – tada teigė ambasada.

Anot Izraelio pareigūnų, procesinių veiksmų N.Dušanskio atžvilgiu atlikimas, neapklausiant jam vadovavusių ir dabar Lietuvoje gyvenančių lietuvių, reikštų jo išskyrimą „diskriminaciniu būdu".

BNS ir „Lietuvos ryto" inf.

Lietuvos rytas. 2001.11.20 d., 2 psl.

Kunigas A.Kazlauskas tvirtino, kad nebuvo atitrūkęs nuo mokyklos. Z.Stankevičienės nuotr.

...dėjas Vytautas Valiulis rekomendavo administratoriui A.Kazlauską atleisti iš mokyklos direktoriaus pareigų, bet tuomet laikinai šias pareigas ėjęs Juozas Šarka parašė griežtą papeikimą.

„A.Kazlauską pasiūliau atleisti dėl to, kad jis per mažai laiko ir dėmesio skyrė savo mokyklai. Mokyklos vadovas kasdien turi būti su savo bendruomene ir jai vadovo jokio atsakymo, kaip vertina jos teikto kunigo darbo drausmės pažeidimus vadovaujant mokyklai.

Praėjusiais metais Švietimo įstatyme buvo padaryta pataisa, kai Konstitucinis Teismas nusprendė, jog toks religinės bendruomenės teikimas skiriant ar atleidžiant valstybės bei savivaldybių švietimo įstaigų vadovus prieštarauja Konstitucijai.

Klausimai iš Strasbūro – be atsakymų

DALIA GUDAVIČIŪTĖ

„LIETUVOS RYTO" KORESPONDENTĖ

Algimanto Vertelkos, kuris buvo įtariamasis garsioje trijų mažeikiškių pagrobimo byloje, o vėliau nuteistas už narkotikų laikymą, ryžtas bylinėtis su Lietuva Strasbūre pamažu blėsta.

Europos Žmogaus Teisių Teismas Strasbūre nesulaukia papildomų dokumentų iš A.Vertelkos, kuris dar vasarą nusiuntė skundą prieš Lietuvą.

Šio teismo teisininkas Dovydas Vitkauskas teigė rugsėjo mėnesį nusiuntęs A.Vertelkos advokatui laišką ir nurodęs skunde esančius trūkumus, bet vis dar negauna atsakymo.

Todėl vadinamoji A.Vertelkos byla prieš Lietuvą negali būti registruojama ir perduodama nagrinėti teismui.

A.Vertelkos advokatas Kęstutis Stungys „Lietuvos rytui" sakė, kad pastaruoju metu jo klientas kažkodėl tapo pasyvus ir niekaip nepateikia Strasbūro teismo prašomų dokumentų, todėl jis jau du mėnesius negali išsiųsti atsakymo.

A.Vertelka Europos Žmogaus Teisių Teismui skundžiasi dėl dviejų konvencijos pažeidimų – nepagrįsto sulaikymo ir gynybos teisių pažeidimo.

Kai K.Stungys susitikinėdavo su A.Vertelka, prokuratūros atstovai ne tik klausydavo jų pokalbių, bet ir rašydavo skundus, kad advokatas su kaltinamuoju kažką rezga. Taip esą nebuvo užtikrinta efektyvi gynyba.

Skunde taip pat teigiama, jog nebuvo pakankamo pagrindo manyti, kad A.Vertelka padarė jam inkriminuojamą nusikaltimą.

Pagal Europos žmogaus teisių konvenciją žmogų galima suimti tik pagrįstai įtariant padarius nusikaltimą.

K.Stungys teigė, kad teismai mechaniškai perrašinėdavo nutartis pratęsti jo ginamojo suėmimą ir vėl skirti suėmimą neturėdami tam pagrindo.

Praėjusių metų liepos 21 dieną A.Vertelka buvo sulaikytas Nidoje tiriant trijų mažeikiškių – Gedimino Kiesaus, jo sūnaus ir vairuotojo – pagrobimo bylą.

Tačiau įkalčių prieš jį nerasta. Po savaitės A.Vertelkai buvo pareikštas kaltinimas neteisėtai įsigijus ir laikius 0,645 gramo heroino.

Prieš metus Vilniaus antrosios apylinkės teismo nuosprendžiu A.Vertelkai už tai paskirta 10 mėnesių laisvės atėmimo bausmė, jos vykdymą atidedant metams ir šešiems mėnesiams.

A.Vertelka neigė laikęs narkotikus.

...pavogė tokią didelę. Bet man garantavo, kad ji nėra vogta", – vakar sakė V.Stakės motina Genovaitė Stakienė.

Motina teigė, kad sūnus jau nuo mokyklos laikų domėjosi senoviniais dirbiniais, pats svajojo įgyti restauratoriaus specialybę.

Moteris neslėpė, kad perparduodamas įvairias senienas sūnus prisidurdavo prie gaisrininko algos.

„Mes nesijautėme kalti, nieko neslėpėme, iškart viską parodėme policijos pareigūnams", – sakė G.Stakienė.

Senos statybos plytiniame name su sūnumi gyvenanti moteris neslėpė, kad krata buvo tarsi perkūnas iš giedro dangaus.

Policijos pareigūnai nesidomėjo V.Stakės sandėliuke laikomais autentiškais senoviniais drožinė-

Bažnytinio meno supirktuvė bu...

Izraelis Lietuvoje kaltinamųjų genocidu neišduos

BNS. Izraelio vidaus reikalų ministras Natanas Šaranskis teigia, kad jo šalies įstatymai neleidžia savo piliečių išduoti kitoms valstybėms.

Gruodžio pradžioje Lietuvos teisėsaugos institucijos kreipėsi į Izraelį, prašydamos išduoti Semioną Berkį-Burkovą, kuris įtariamas dalyvavęs Lietuvos gyventojus deportuojant į Sibirą. Jau anksčiau Lietuva prašė išduoti Nachmaną Dušanskį, kuris, daugelio liudytojų parodymais, buvo aktyvus Rainių žudynių dalyvis.

Abu buvę NKVD karininkai gyvena Izraelyje.

Po vakar vykusio susitikimo su Lietuvos Prezidentu Valdu Adamkumi N. Šaranskis žurnalistams sakė, kad Izraelis neišduoda savo piliečių kitoms valstybėms, tačiau jei bus įrodymų, kad Lietuvos kaltinami piliečiai įvykdė tarptautinio masto nusikaltimus, Izraelis yra pasirengęs tuos dokumentus studijuoti ir bendradarbiauti.

Lietuvos ambasadorius Izraelyje Romas Misiūnas pateikė žydo, kurį prašė JAV išduoti, pavyzdį. Šalys sutarė, kad jis bus teisiamas Izraelyje.

Dušansk

סליאמונאס ויינטרויבאס
נאום שנשא בעצרת לזכר יהודי ליטא ב-28.10.01

ידידי היקרים,
אני מביא דרישת שלום מירושלים ד'ליטא מהיכן רבים מאיתנו נולדו או עברו בה את הזוועות של השואה. אין עם אחר בעולם אשר משך 3,000 שנה עבר כל כך הרבה סבל, אך נשאר ושמר על דתו, על הזהות הלאומית ועל כבודם כיהודים. לנו שיצרנו נסים בהקמת המדינה גם היום לא נותנים מנוח. כאן על האדמה הקדושה אנו מותקפים מטרוריסטים ערבים ובמקומות רבים בעולם - האנטישמיות, שואה מיוחדת, היורה בנו לא בכדורים אלא במילים. זאת אנו גם מרגישים במדינה המחודשת בליטא, בה קני המידה, יחסית לתקופה מלפני 60 שנה, השיגה כל תחום שנתפס אז בידי הנאצים. האם כתוצאה מהאנטישמיות וחוסר הסובלנות לא צף הטרוריזם הגלובלי אשר מציין את תחילתו של האלף החדש.
ליטא היתה הרפובליקה הסובייטית הראשונה, בה נולדה תנועת שחרור "סאיודיס". התנועה לא תמיד עודדה אותנו. אך, היא היתה זקוקה לסיוע שלנו גם בעניני פנים וגם בעניני חוץ. ראשית האינטליגנציה היא אשר הקימה את התנועה (אך אלה נדחקו לאחר מכן בידי אלמנטים לאומניים וקאריירסטים). שנית, יחסים טובים איתנו היו חשובים לאנשי הסירוב הסובייטים (ביניהם יהודים רבים) ולדמוקרטיה שהחלה להשפיע על מוסקבה. שלישית, רעיון השחרור היה זקוק למערב. עמדה חיובית זו הפגינו בכינוס הראשון של הקהילה היהודית ב-3.3.89. סאיודיס וקבוצה של 55 משכילים ידועים, פרסמו הצהרות מחילה המצטערים על השואה ונשבעו ש"לא יסכימו לעולם לדברים שהיהודים הסבו נזקים לליטא". כפי שהתברר אחר כך, חלק מהם חתם על ההצהרה בצביעות: שר החינוך והמדע, ראש הדמוקראטים הנוצרים, פרופ' זיגמס זינקביטש ביחד עם שישה משכילים, פרסם ב-19.12.98, מכתב בו קבעו:"מדוע מפחדים להזכיר (שקר ס.וו.) שבגנוציד נגד העם הליטאי השתתפו מאות ואולי אלפים, לא רק ליטאים, רוסים ופולנים אלא גם יהודים? למה מסתובבים חפשי על אדמת ישראל כאלה כמו נחמן דושנסקי, אחד מהרוצחים הגדולים ביותר בריינייִ, וכמה דושאנסקים אנו יכולים עוד למנות". בספרי "המיתוסים ההרוסים" ציטטתי הצהרות של מדענים גדולים. העיתונות היתה כותבת:"היהודים דושנסקי ורסלאן - רוצחי ריינייִ" (לפני נסיגת הסובייטים, ביער ריינייִ ליד טלז', רצחו 5 מפקחים בוגדים מהנ.ק.ג.ב. - 2 ליטאים, ראסלאן וראציוס ו-3 רוסים, 57 אסירים פוליטיים). בהתאם לספר שהוצא לאור על ידי המכון לחקר הגנוציד (" הטרגדיה בריינייִ") רואים בדיעבד שדושנסקי כלל לא היה שם ואילו ראסלאן הוא ליטאי ולא יהודי. ובכל זאת ממשיכים העיתונים להציג את ראסלאן כיהודי...
בשנים 1989-91, ביחד עם התעוררות התחושות הלאומיות להשתחרר מהסובייטים, חששו מהאפשרות של התגברות האנטישמיות. אך השלטון החדש הצהיר על הזדהות עם היהודים. ב-11 במרץ 1990 הצהירה המועצה העליונה על חידוש העצמאות של ליטא. למחרת פנה הסיימאס לכל המיעוטים בהצהירו ש"בכל ההחלטות המדיניות והכלכליות יובאו בחשבון זכויותיהם וכבודם של כל הלאומים". באותה שנה, ב-8 במאי, הצהיר הסיימאס הצהרה בקשר לגנוציד של היהודים בתקופה הנאצית והודיע ש" בצער רב אנו מצהירים שבקרב משתפי הפעולה עם הרוצחים הנאצים היו גם אזרחים מליטא. לגבי הפשעים שבוצעו נגד היהודים לא ייתכן הצדקה והתישנות" ו"הרפובליקה הליטאית לא תאפשר כל פגיעות אנטישמיות". לצערי, היו אלה מלים נדושות ולא יותר. לפי חשבוני,הופיעו תוך עשר השנים האחרונות בערך אלף פרסומים אנטישמיים. בארכיוני הפרטי מצויים לפחות 300 כאלה "פנינים"...לפני כשנה יצאה הכנסיה נגד האנטישמיות בליטא. אך גם זה לא עזר. עד היום לא ננקטה שום פעולה נגד האנטישמיות והפרסומים. אוירה זו התחזקה החל משנת 1991 והיא ממשיכה עד היום - לפעמים חזק יותר ולפעמים יותר חלש. כיום קיימת בליטא אנטישמיות מפותחת, מכל הצורות הבאושות - ה"מסורתית" וה"מודרנית" - ובכל התחומים - המדיני, הכלכלי ועוד. עצביהם של האנטישמים התרופפו בעיקר לאחר ביקורם של נציגי כנסת וגם של נציג מכון ויזנטל אפרים זורוף כי הם מעלים את נושא העמדתם לדין של רוצחי היהודים. גל אנטישמיות חמור פרץ לאחר ביקורה של קבוצה חברי כנסת אשר העלו את בקשת הסליחה של הנשיא הקודם ברזאוסקאס בבקורו

בישראל. צורה אנטישמית מקובלת בליטא היא באמצעות תיאורית הסימטריה לפיה בתקופה הסובייטית הראשונה, יהודים שעבדו במסגרת שלטונות הבטחון עינו ליטאים והיגלום לסיביר. מסיבה זו נקמו בהם הליטאים בתקופה הנאצית. זה כמובן שקר. הכחשת תיאוריה שקרית זאת באה תחילה מאת הפרופ' טרוסקה אשר חקר בדבר. טרוסקה היה זקוק להרבה אומץ כדי לצאת עם הכחשה זאת. באותו זמן גם מספר קטן של ליטאים אחרים יצאו עם הצהרות נגד התיאוריה וביניהם המשורר האנטי-סובייטי פרופ' תומאס ונצלובה. "אך אנטישמים קשה לשכנע בעובדות, הם תמיד נשארים בשלהם", אומר ונצלובה.

מהומה פרצה בליטא ובעולם לאחר שהסיימאס החליט להכיר בהצהרת המתקוממים האנטי-סובייטים של 23.6.41, שהודות להיטלר, ליטא הפכה למדינה עצמאית (להחלטה זו של הסיימאס לא היו מתנגדים). יש לזכור שמתקוממים אלה החלו בשואה בליטא. הנשיא אדמקוס הטיל ווטו על ההחלטה והיא בוטלה בסופו של דבר. בשנים האחרונות התפתחו תנועות ניאו-נאציות. בשבלי הוקמה תנועה נאציונל-סוציאליסטית בראשות "פיהרר" בן 19, אנאלפבט בשם מינדאוגס מורזה. בקובנה נתמנה לראש העיר ה"פיהרר" של מפלגת השחרור", שתיין ו"חוליגן", ויטאוטאס שושטאוסקאס שאמר, בין היתר, לעיתון "היום של קובנה" ואחרים: "בשבילי ליליקיס גיבור לאומי" ו"אילולא היו משמידים את היהודים הייתי נאלץ לצחצח את נעליהם בשדרות לאיסווס(הרחוב הראשי בקובנה)". הוא חזר על כך לעיתון שוודי, כאשר כבר ביהן כראש העיר. דיפלומטים זרים החרימו את קובנה כדי שלא להפגש איתו. בינתיים שושטאוסקאס נבחר לסיימאס ומעונין לרוץ לבחירות לנשיא ליטא. עובדות אלה עושים רושם רע בעולם המערבי. כדי לשנות את האוירה ולהציג כוונות טובות מנסים השלטונות לנקוט צעדים. לפני כשנה, ביום השואה בליטא ביקרו הנשיא, ראש הממשלה ופקידים גבוהים, בפעם הראשונה בפונאר, כאשר אנשי הצבא עמדו במשמר כבוד. הנשיא נאם. הדבר חזר על עצמו גם השנה. התקיים גם קונגרס הליטוואקים העולמי - גם בו הופיע הנשיא. ביום השואה הופיע גם הקרדינל באצ'קיס שגם הקריא את המכתב המיוחד של האפיפיור. בוצעו גם 25 אירועים.

העיתון השני בחשיבותו ה"רספובליקה" הקדיש לכל זה שורה אחת בלבד...לעומת זאת הוא פירסם מאמר נגד... זורוף. בשנים 4-1993 ניהל העיתון מערכה נגד "המאפיה היהודית" ופרסם סידרה של 22 מאמרים שכינה " הפנתרים היהודים נגד הרפובליקה הליטאית". העיתון קילל אנשי עסקים יהודים (את האבא והבן קפלן, את גולדברג ואת בן ארי). לאחר התקפה זו, נערכו חיפושים בדירותיהם, אסרו אותם, אך היו נאלצים לשחררם. גרוע יותר היה המצב עם ה' שיפרין: לאחר ניתוח ריאות, כאשר החוטים עדיין בגוף ולמרות מחאות הרופאים בבי"הח, אסרו אותו בבית החולים, סחבו אותו על אלונקה לבית הסוהר כאשר צלמי העיתונות מצלמים אותו. בבית המשפט הראו סרט ובו שיחה בין שני פקידי רשות ואחד מהם אומר:" אנו יודעים שאת היהודים צריכים להרוג עד האחרון". ב-12.10.93 הרג רוסי את אחד הבעלים של "הרספובליקה". לאחר התקפת העיתון נגד "המאפיה היהודית", הקפלנים והאייזנשטאטים, שפטו למוות יהודי גרוזיני בשם דקאנידזה שכלל לא היה בוילנה כאשר הרצח אירע. בשנה שעברה שבר את "שיא האנטישמיות" העיתון החשוב "ליאטובוס איידאס" : משך 6 שבועות, החל מיום השואה, 23.9.2000, פרסם 50 מאמרים אנטישמיים ובין היתר כתב: "מספיק לשתוק; הגיע הזמן להקמת בית משפט בינלאומי על הפשעים שהם מבצעים נגד האנושות" כל פעם שאישיות יהודית חשובה מבקרת בליטא, מתנפלים עליה כמו כלבים שהתנתקו מהשרשרת., כולל ציר הקונ גרס האמריקאי תום לנטוס אשר פעל רבות להשגת עצמאות ליטא שכתבו עליו, בין היתר, ש"צריכים להראות לו את הדלת". הכתבת האנטישמית לינה פטצ'לוניענע התנפלה עליו בעיתון האנטישמי "וואלסטצ'יו לייקראסטיס" ויומיים לפני כן התקיפו אותו ברדיו הממלכתי על כך שהביא סרט המטפל בשואה. בשנת 1999 ביקר השר שרנסקי ונפגש עם וויקטוראס פטקוס, איתו ישב ביחד בבתי הסוהר אצל הסובייטים. הפגישה ביניהם היתה חמה. אך, בעיתונים כתבו ששרנסקיאינו מסכים להסגיר לליטא את דושנסקי, למרות שהנושא לא בסמכותו של שרנסקי וכלל לא דובר על כך. לפני שדן תיכון ביקר בליטא, כתבו העיתונים, בצורה שקרית, שהשגריר בן חור דרש בצורה אולטימטיבית לכנות אחד הרחובות בוילנה בשם "ירושלים". עיתון קתולי כתב:" באיזה זכות ישראלית יש לנו בוילנה "רחוב הגאון" ו"רחוב היהודים"?! (רח' היהודים קיים מאז המאה ה-16...).

הסופר האנטישמי "הקלאסי" מיקלינסקאס, כותב על משפט נירנברג: "התביעות שם היו בהתאם ל"מוסיקה" הסובייטית... העולם הדמוקראטי מתבייש כעת מזה..."; "ליליקיס וגימזאוסקאס הם קרבנות של הציונים..." בשנה שעברה הופיעו "רשימות גורביטש" בהן מופיעים בין 12,000 ל-16,000 מצילי יהודים. ה"חשבון" הוא פשוט: באוטיאן בעלת 7,000 תושבים הצילו 2,000 ילדים יהודים... פנטסטי!

הקהילה היהודית יצאה עשרות פעמים במחאות. הופיעו כמאה פרסומים שלי נגד אנטישמיות. לאחר ראיון של חבר הסיימאס קלומביס עם יו"ר הקהילה אלפרוביץ על הכתבות האנטישמיות ב"היום בקובנה", האשים אותי מנהל סוכנות הידיעות "אלטה", שם עבדתי, שעברתי על הנורמות האתיות ואסר עלי להכין חומר על נושאים יהודיים. בליטא מקללים את כתב העת "Lithuania, Crime & Punishment" ואת עורכו עו"ד מלמד. לדעת הליטאים לא יכול להיות מספר כה גדול של רוצחים ליטאים. אך כעת יצא לאור הספר "אלה אשר הצילו את העולם", שם כתוב: אלה שרוצים להבהיר את הנושא שיפנו למאמרו של ה' טרלצקאס (לוחם אנטי-סובייטי, המפרסם מאמרים רבים נגד האנטישמיות) יליד לינקמענע. הוא טוען שהוא יודע במפורש ששמונה מעשרה שנזכרו השתתפו בשואה.

גם אם אני אנאם 24 שעות אספיק להגיד רק חלק מזה שאני רוצה להגיד. אך לכל דבר יש סוף. אני מבקש סליחה. תודה.